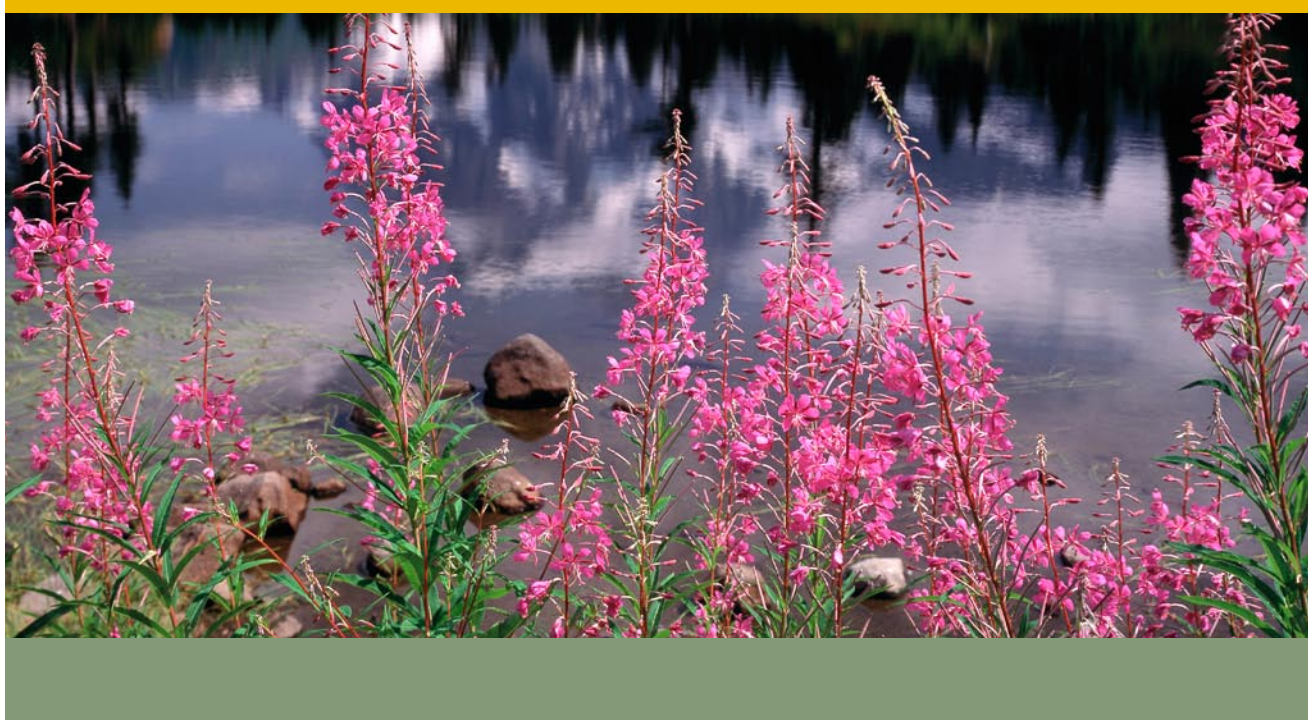

norrstyrelsen

RAPPORT 2009: 31

IT-frågor vid bildandet av Region Norrland – etapp 2

Förord

Norrstyrelsen har bildats för att förbereda sammanslagningen av landstingen i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län till en regionkommun med arbetsnamnet Region Norrland. Det är en ideell förening som bildats av de tre landstingen samt kommunförbunden i Norrbottens och Västernorrlands län och Region Västerbotten. Vid sidan av styrelsen och dess arbetsutskott är 140 förtroendevalda och ett stort antal tjänstemän från landsting, kommuner, kommunförbund/regionförbund, statliga myndigheter, näringsliv och andra organisationer engagerade i de många arbetsgrupper som förbereder regionbildningen. Med Region Norrland vill vi skapa förutsättningar för ett starkare och mer livskraftigt Norrland – en regionkommun som kan tillhandahålla hälso- och sjukvård och skapa utvecklingsförutsättningar på ett effektivare och uthålligare sätt än de tre landstingen var för sig kan göra.

Under våren 2009 publicerades de kartläggningar av olika verksamhetsområden som Norrstyrelsens arbetsgrupper gjort i vår rapportserie (Rapport 2009:2–2009:17). Några av dessa grupper kartlade verksamhetens inre processer, så som ekonomi-, personal- och informationsfrågor. Dessa grupper har under våren och sommaren gått vidare och fördjupat analysen i vissa nyckel-frågor. I denna rapport diskuteras IT-frågor vid bildandet av Region Norrland. Huvudsekreterare för den tjänstemannagrupp som utarbetat rapporten är Kristina Jonsson, t f divisionschef för Länsteknik på Norrbottens läns landsting.

Jan-Åke Björklund

Projektledare för Norrstyrelsen

Norrstyrelsen

Hemsida: www.norrstyrelsen.se

Vid frågor om rapporten, kontakta:

Kristina Jonsson (070-327 82 28)

kristina.jonsson@nll.se

En arbetsgrupp har på Norrstyrelsens uppdrag tagit fram mål och vision för IT-området inom Region Norrland.

Arbetsgruppen har letts av Kristina Jonsson, tf divisionschef för Länsteknik, Norrbottens läns ländsting. Deltagare har varit Gunnar Hillergren, IT-chef, Västerbottens läns landsting och Stefan Alexandersson, IT-chef, Landstinget i Västernorrland.

Vision

Verksamhetsutveckling med stöd av modern informationsförsörjning är en strategisk förutsättning för att tillhandahålla en effektiv vård i framtiden. Genom modern teknik och verksamhetskompetens ska IT vara ett stöd till verksamheterna i deras effektiviserings- och kvalitetsarbete. IT i Region Norrland ska ligga i topp i Sverige och vara en självklar del av ledningsfunktionen i den framtida regionen.

Regionen omfattar en stor del av Sveriges yta med många perifera områden. IT ska vara ledande inom det distansöverbyggande området och ge förutsättningar för distanskonsultation och vård i hemmet. Genom förverkligandet av den nationella IT strategin ska IT ge möjligheter till samverkan och kommunikation över vårdgivargränserna.

IT-verksamheten i regionen ska arbeta ur perspektiven:

- Verksamhetsutveckling
IT ska ge verksamheterna stöd i deras förbättringsarbete genom effektiviseringar och rationaliseringar genom tekniska IT-stöd och genom sin kompetens och förståelse för verksamheten och gränslandet däremellan.
- Drift och förvaltning
Vi ska ständigt arbeta med konsolidering av teknisk infrastruktur, tjänster och rationalisering, samt se möjligheter till administrativa besparingar genom smartare IT och genomföra detta tillsammans med berörda verksamheter.

Ledning och styrning

Ett första steg för IT-verksamheten i den nya regionen är att skapa en övergripande styrfunktion för att successivt kunna bygga upp en ny IT-organisation.

Styrmodell

I dag tillämpas olika styrprinciper för IT-verksamheterna i de tre landstingen. Norr- och Västerbotten har liknande upplägg med sammanhållna IT-organisationer som till största delen är anslagsfinansierade och där en stor del av arbetet sköts av egna anställda. Västernorrland har en mer renodlad beställarorganisation, där man köper tjänster i större utsträckning. IT-organisationen är inte lika sammanhållna och finns på olika nivåer och med olika styrning.

Organisatoriska styrprinciper

- IT är ett strategiskt viktigt område som berör samtliga verksamheter. Det bör organiseras direkt underställt regionledningen, jämställt med andra huvudområden inom hälso- och sjukvården.
- IT-verksamheten ska hållas ihop i en organisation, under en regional IT-ledning. Stabs- och strategifunktionen måste samordnas, direkt underställd en regional IT-chef.

- Verksamheten ska samordnas med synsätt, standardisering och konsolidering så långt det är möjligt.
- Gemensam organisation och styrning krävs för:
  - Systemförvaltningsorganisationerna
  - Beredande IT-grupperingar inom landstingen
  - Drift- och supportorganisation
  - Specialistkompetenser inom IT i respektive län
  - Inköp, upphandlingar av IT-utrustning, MIDS (medicintekniska informationssystem) och MT-utrustning
  - Avtals- och licenshantering
  - IT- och Informationssäkerhet

Kompetens

En allt viktigare faktor för IT-organisationerna är att ha rätt kompetens inom verksamhetsutveckling och projektledning. En grundkompetens måste finnas ”inhouse” om de system och den verksamhet man betjänar, för att kunna beställa och leverera med kvalitet.

Styrdokument

I den nya regionen måste en regional IT-strategi tas fram, tillsammans med samtliga berörda verksamheter.

Omvärld

Den tekniska utvecklingen går snabbt och nya system och tjänster erbjuds hela tiden. Att välja väg och styra IT-verksamheten i den floran är en strategisk utmaning. Vården förändras hela tiden, mer avancerad teknik används, vårdtiderna blir allt kortare och en förskjutning sker mot alltmer vård i hemmet och på boenden.

Den trådlösa tekniken är på väg in. IP-telefoni (tele och data på samma nätverk) införs successivt, vilket i sin tur möjliggör ett tjänsteutbud i telefonerna på ett nytt sätt. Olika tekniska lösningar integreras alltmer med varandra och behovet av att skicka och ta emot data oberoende av utrustning och teknisk plattform ökar alltmer.

Inom det distansöverbryggande området finns många olika tekniska lösningar (videokonferens, PC, mobila enheter m m) och tillämpningsområdena är många, med kommunikation mellan vårdgivare och med patienter, övervakning, utbildning och möten m m.

På forskningsidan pågår tester med robotteknik för användningar inom operationsverksamhet. I den mer vardagsnära utvecklingen kommer ny teknik för effektivisering av logistik, med positionering av både utrustning och människor.

Prioriterade system vid regionsammanslagning

Webbtjänster

Vid en regionsammanslagning är ett gemensamt fungerande informationssystem av yttersta vikt, för att få en dagligt fungerande informationskanal för både intern och extern information. Det handlar i ett första skede om nyheter, kontaktuppgifter och organisation, men i förlängningen om en gemensam webb för aktuella medborgartjänster, t ex patientinformation, förebyggande vård/egenvård rådgivning, bokning m m.

En utveckling av ett intranät/webb, som förväntas vara klart i samband med regionstart, bör initieras i god tid för att systemutveckling ska hinna göras.

Uppföljning

Inom landstingen finns i dag olika former av datalager och uppföljningssystem för att kunna följa upp produktions- och verksamhetsdata. Strukturen och uppbyggnaden av dessa databaser är olika och resultat presenteras på olika sätt.

En utredning bör initieras för att klargöra vilka behov som finns av uppföljning och utarbeta en tidplan för detta. IT bör delta för att bedöma behov av systemutveckling.

Distansöverbyggande teknik

Området distansöverbyggande teknik är på frammarsch och utvecklingen går snabbt. Det gäller inte minst tillämpningen inom vården, där man alltmer börjar se värdet av distanskommunikation, och breddinföranden står för dörren när det gäller t ex.

- intern kommunikation för effektivare möten och minskade resor
- distanskonsultationer av specialistläkare
- övervakning av patienter, tjänster, utrustning och labresultat
- patientkommunikation – tidigare hemgång, vård i hemmet och på boenden.
- kommunikation mellan vårdgivare regionalt, nationellt och internationellt.

Arbetet pågår inom samtliga landsting och ska fortsätta oberoende tidplan för regionsammanslagningen.

Arkivfrågor/lagring

Frågan om arkivering och lagring blir alltmer aktuell, då allt mer rörligt och utrymmeskrävande media ska lagras. I dag saknas regelverk för gallring, kort- och långtidslagring, evigt bevarande och koppling mot diarieföring. Gemensamma lagringsslösningar i regionen bör utredas.

Arbetet pågår inom samtliga landsting. Styrning och samordning av insatser kan ske först när en ny IT-organisation finns på plats i den nya regionen.

MIDS området

Socialstyrelsens nya regelverk för telemedicinska produkter omfattar även anslutna informationssystem. Detta får i förlängningen konsekvenser för många IT-system, som kommer att omfattas av helt nya regler och förordningar. I denna fråga har landstingen kommit olika långt i sitt arbete. Konsekvenser av detta måste utredas och arbetet bör styras upp gemensamt efter att en ny IT-organisation är på plats.

Nuvarande verksamhetssystem

När det gäller landstingens övergripande verksamhetssystem och applikationsportföljer sker ingen förändring initialt. En ensning av program och applikationer är ett mycket långsiktigt arbete, som inte kan inledas förrän en ny IT-organisation inom regionen är på plats.

En annan viktig och mer långsiktig fråga är uppföljning av verksamhetsdata, där samordning och ensning av indata, termer och begrepp krävs för att jämförelser och uppföljning ska kunna göras på jämförbara data. Arbetet pågår inom de olika landstingen. Det finns även samverkan via nationella projekt. Området kan styras och fördjupas ytterligare i en gemensam regional IT/Informatikorganisation.

Slutsatser inför nästa steg

Strategi för en gemensam IT-verksamhet

Det första steget för att på lång sikt kunna skapa en gemensam IT-verksamhet, med styrning som ger samordningsvinster, är att etablera en central lednings- och strategifunktion. En organisation måste fastställas för drift, förvaltning och support. Även stödfunktioner som projektkontor, IT-ekonomi, avtals- och licenshantering, processutveckling – ITIL och kvalitetsutveckling, måste samordnas.

Nationell IT-strategi, brygglösningar för kommunikation över gränserna

Strategin för att kommunicera mellan vårdgivare inom regionen är i första hand att den Nationella IT-strategin genomförs med implementering av HSA (Hälso- och sjukvårdens adresskatalog), SITHS (Säker IT i hälso- och sjukvården) och NPÖ (Nationell Patientöversikt). Genom dessa tjänster ges möjlighet att skicka patientinformation mellan vårdgivare, även om man inte använder samma system. Dessa nationella arbeten är påbörjade inom samtliga landsting, men det återstår fortfarande något år innan dessa lösningar kan användas i den praktiska vardagen.

Videokonferens är en annan viktig kommunikationskanal som kan användas över organisationsgränserna. Videotekniken finns redan i dag etablerad vid samtliga landsting, och används i olika utsträckning för intern kommunikation, distanskonsultation och patientkommunikation.

Ovanstående är inte beroende av en regionsammanslagning för att förverkligas, men kommer att kunna styras och samordnas mer effektivt ur ett regionperspektiv. Brygglösningarna och distanstekniken är dock mycket viktiga faktorer för att patientinformation ska kunna kommuniceras över gränserna i en region. Det påbörjade arbetet fortsätter.

IT-stöd och integrationslösningar för att hantera nya flöden av patientinformation

IT och MT (Medicinsk Teknik) står inför stora utmaningar med en snabb teknisk utveckling och ett stort utbud av nya tekniska lösningar och system. Integrationsfrågor kommer att bli högprioriterade. Nya tekniska förutsättningar ger möjligheter till helt nya arbetssätt och effektiviseringar inom vården. Utvecklingsfrågor hanteras i dag på olika sätt i de olika landstingen, vilket också resulterar i olika lösningar. I en gemensam regional IT-organisation ges förutsättning för regional styrning i IT-utvecklingsfrågor, vilket på sikt effektiviserar och samordnar kommunikationssätten i regionen.

Bra lösningar som redan implementerats i landstingen ska standardiseras, paketeras och införas på bred front.

Detta område kan samordnas först efter en regionbildning. Strategisk kompetens inom området blir mycket viktig.

Information och verksamhetsuppföljning vid regionstart

En utredning behöver göras ur ett lednings- och styrningsperspektiv, för att klargöra om det finns behov av ekonomisk- och verksamhetsmässig uppföljning redan vid regionstarten. Kraven på uppföljning måste först preciseras och sedan kan en bedömning göras av vilka system som omfattas av vidareutveckling.

När det gäller informationssystem bör informationsfunktionen utreda behovet av ett gemensamt intranät och webbplats för den nya regionen. Konsekvenser och tidplan måste tas fram och IT måste involveras i tid.

Den viktiga slutsatsen är att IT är beroende av beslut och regelverk från annat håll, för att kunna påbörja en systemutveckling. Själva systemutvecklingen tar tid att genomföra och då flera landsting är inblandade krävs även samordning i frågan. Ovanstående frågor måste därför initieras i god tid innan en färdig produkt förväntas vara levererad från IT.

Förslag till grov tidplan vid regionbildning 1 januari 2011

Utredningar startas kring - informationssystem (info) - uppföljningssystem (ek) Budget för utveckling måste specificeras. IT-deltar som part	Hösten 2009
Beslut om region	December 2009
Förslag till IT-organisation för regionen tas fram	Våren 2009
Projektarbete/systemutveckling startas - informationssystem - uppföljningssystem	Pågår hela 2009
Rekrytering till ny regional IT-ledning	Hösten 2010

Norrstyrelsens rapportserie

Norrstyrelsen har bildats för att förbereda sammanslagningen av landstingen i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län till en regionkommun med arbetsnamnet Region Norrland. För att informera om sitt arbete och skapa intresse och engagemang i regionfrågan publicerar Norrstyrelsen stora delar av sitt arbete i en rapportserie.

- 2009:1 Statlig verksamhet i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län
- 2009:2 Högre utbildning och forskning i Region Norrland
En kartläggning av Norrstyrelsens arbetsgrupp för högre utbildning och forskning
- 2009:3 Infrastruktur i Region Norrland
En kartläggning av Norrstyrelsens arbetsgrupp för infrastruktur
- 2009:4 Internationellt samarbete i Region Norrland
En kartläggning av Norrstyrelsens arbetsgrupp för internationellt samarbete
- 2009:5 Kultur i Region Norrland
En kartläggning av Norrstyrelsens arbetsgrupp för kultur
- 2009:6 Miljö och energi i Region Norrland
En kartläggning av Norrstyrelsens arbetsgrupp för miljö och energi
- 2009:7 Näringsliv och innovation i Region Norrland
En kartläggning av Norrstyrelsens arbetsgrupp för näringsliv och innovation
- 2009:8 Trafik i Region Norrland
En kartläggning av Norrstyrelsens arbetsgrupp för trafik
- 2009:9 Turism i Region Norrland
En kartläggning av Norrstyrelsens arbetsgrupp för turism
- 2009:10 Hälso- och sjukvård i Region Norrland
Norrstyrelsens kartläggning av hälso- och sjukvården i Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland
- 2009:11 Ekonomifrågor vid bildandet av Region Norrland
- 2009:12 Landstingens organisation i Region Norrland
- 2009:13 Fastighetsförvaltning och lokalförsörjning vid bildandet av Region Norrland
- 2009:14 Personalfrågor vid bildandet av Region Norrland
- 2009:15 IT-frågor vid bildandet av Region Norrland
- 2009:16 Informationsfrågor vid bildandet av Region Norrland
- 2009:17 Regional utvecklingsplanering i Region Norrland
- 2009:18 Utgångspunkter för formulering av vision och mål
- 2009:19 Vision och mål för högre utbildning och forskning i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens arbetsgrupp för högre utbildning och forskning
- 2009:20 Vision och mål för infrastruktur i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens arbetsgrupp för infrastruktur
- 2009:21 Vision och mål för internationellt samarbete i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens arbetsgrupp för internationellt samarbete
- 2009:22 Vision och mål för kultur i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens arbetsgrupp för kultur
- 2009:23 Vision och mål för miljö och energi i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens arbetsgrupp för miljö och energi
- 2009:24 Vision och mål för näringsliv och innovation i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens arbetsgrupp för näringsliv och innovation
- 2009:25 Vision och mål för trafik i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens arbetsgrupp för trafik
- 2009:26 Vision och mål för turism i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens arbetsgrupp för turism
- 2009:27 Vision och mål för hälso- och sjukvård i Region Norrland
Ett förslag från Norrstyrelsens sex arbetsgrupper för hälso- och sjukvård
- 2009:28 Ekonomifrågor vid bildandet av Region Norrland – etapp 2
- 2009:29 Fastighetsfrågor vid bildandet av Region Norrland – etapp 2
- 2009:30 Personalfrågor vid bildandet av Region Norrland – etapp 2
- 2009:31 IT-frågor vid bildandet av Region Norrland – etapp 2
- 2009:32 Informationsfrågor vid bildandet av Region Norrland – etapp 2

Rapporterna kan hämtas på: www.norrstyrelsen.se

Rapporterna kan också beställas ifrån: kontorsservice@vll.se

För vidare information:

Projektleddare Jan-Åke Björklund (jan-ake.bjorklund@norrstyrelsen.se)

Huvudsekreterare Jörgen Olsson (jorgen.olsson@norrstyrelsen.se)